

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.139/2017/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Somogyi Gábor, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2017. május 11.
Az ügy tárgya: emberölés büntette és más bűncselekmények
Terhelt: I. rendű
Első fok: Pest Megyei Bíróság, 24.B.138/2010/88., ítélet, tárgyalás,
2011. december 19.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 1.Bf.129/2012/13., ítélet, nyilvános ülés,
2012. október 16.

Az indítvány előterjesztője: I. rendű terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Pest Megyei Bíróság, 24.B.138/2010/88., valamint a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.129/2012/13. számú ítéleteit I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosultak újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthatnak be.

Indokolás

I.

- [1] A Pest Megyei Bíróság a 24.B.138/2010/88. számú ítéletében I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 166. § (1) bekezdés, valamint (2) bekezdés d) és f) pont] mint társtettes, továbbá rablás büntetében [korábbi Btk. 321. § (2) bekezdés]. Ezért - halmazati büntetésül - életfogytig tartó fegyházbüntetésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban 25 év letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.
- [2] Az I. rendű terhelt tekintetében, a terhelt és védőjének fellebbezése alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla az 1.Bf.129/2012/13. számú határozatával az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A Budapest Környéki Törvényszék 2013. január 9. napján, a különleges eljárás keretében meghozott 24.Bk.122/2012/7. számú végzésével a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 35 évben határozta meg. A terhelt és védőjének fellebbezése alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a

2013. február 26-án kelt 1.Bkf.10.169/2013/3. számú végzésével - az elsőfokú végzést megváltoztatva - akként rendelkezett, hogy a terhelt az életfogytig tartó fegyházbüntetésből legkorábban 30 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra.

- [4] Az alapeljárásban első fokon a bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsa járt el, és ebben az összetételben hozta meg az elsőfokú ítéletet is.

II.

- [5] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt - a Be. 373. § (1) bekezdés II. pont a) alpontjára hivatkozással - nyújtott be felülvizsgálati indítványt; ebben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását kérte.
- [6] Indokául arra hivatkozott, hogy a bíróság nem volt törvényesen megalakítva. A vele szemben emelt vád minősített emberölés büntette volt, amire a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi; az ilyen bűncselekmény miatt pedig az elsőfokú eljárás lefolytatása a Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megyei bíróság hatáskörébe tartozik. A Be. 14. § (4) bekezdése értelmében a megyei bíróság mint elsőfokú bíróság a törvényben meghatározott esetben - az indítvány szerint: emberölés esetén - két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanácsban járhat el. Ezért a bíróság - a terhelt álláspontja szerint - megsértette az eljáró tanács összetételére vonatkozó szabályokat.
- [7] Az indítvány kitért arra is, hogy a jogorvoslat célja annak kiküszöbölése, hogy az eljárás során több tanú kihallgatására vonatkozóan elutasította a bíróság a terhelt bizonyítási indítványát, és mellőzte az iratokban meglévő, a terhelt ártatlanságát alátámasztó bizonyítékokat is; az új eljárásban így megállapíthatóvá válik, miszerint a terhére rótt bűncselekményt nem követte el.

III.

- [8] A Legfőbb Ügyészség a BF.147/2017/1. számú átiratában az indítványt alaptalannak tartotta, és a támadott határozatok hatályában fenntartását indítványozta.
- [9] Indokai szerint az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, amikor az ügyben nem öttagú tanácsban járt el; a Be. 271. § (2) bekezdésében szabályozott öttagú tanács elé utalás ugyanis nem kötelező előírás, hanem csupán törvényi lehetőség.
- [10] A Legfőbb Ügyészség átiratára a terhelt írásban azt az észrevételt tette, hogy az abban hivatkozott Be. 271. § a tárgyalás előkészítésének szakaszára vonatkozik. Álláspontja szerint a Be. 14. § (4) bekezdése és a Be. 16. § (1) bekezdése alapján - melyekre a Legfőbb Ügyészség nem tett észrevételt - kötelező lett volna az öttagú tanács eljárása, és ennek elmulasztása, valamint az eljárási szabálysértés másodfokú bíróság általi észlelésének elmaradása miatt, a Be. 373. § (1) bekezdés II. pont a) alpontja alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése nem mellőzhető. Ezért indítványát változatlanul tartotta fenn.
- [11] A Legfőbb Ügyészség BF.147/2017/2. szám alatt a terhelt fenti beadványára nem tett észrevételt, hanem maradéktalanul fenntartotta a korábbi átiratában foglaltakat.

IV.

- [12] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 424. § (1) bekezdés első fordulata szerint tanácsulésen bírálta el.
- [13] Az indítvány nem alapos.
- [14] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslati mód kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe; a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

- [15] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva [Be. 373. § (1) bekezdés II. pont a) alpont első fordulat]. A felülvizsgálatban a jelen indítvány alapján - a Be. 423. § (4) és (5) bekezdésére figyelemmel - kizárólag az indítványban állított eljárási szabálysértés, valamint a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában taxatív felsorolt egyéb eljárási szabálysértések voltak vizsgálhatók; amennyiben azok bármelyike valóban megvalósul, úgy annak az ítéletre való kihatásának bármilyen további vizsgálata nélkül kötelező a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az eljárás bíróság új eljárás lefolytatására való utasítása. Amennyiben azonban nem, úgy a Be. 426. §-a alapján csak a támadott határozatok hatályában fenntartására kerülhet sor; a felülvizsgálat során a jogerős ítéletben megállapított tényállás - eljárási szabálysértésre hivatkozással sem - támadható [Be. 423. § (1) bekezdés második fordulat].
- [16] Jelen esetben pedig az ún. feltétlen eljárási szabálysértésre való hivatkozás alaptalan.
- [17] Az elsőfokú eljárás időszakában hatályos Be. 14. § (2) bekezdése főszabályként akként rendelkezett, hogy a megyei bíróság (2012. január 1-től: a törvényszék) mint elsőfokú bíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban jár el. A hivatkozott törvényhely (4) bekezdése pedig lehetővé tette, hogy a járásbíróság és a törvényszék mint elsőfokú bíróság két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanácsban is eljárhat; azonban kifejezetten rögzíti, hogy az csak az e törvényben meghatározott esetekben lehetséges. Ilyet határoz meg a Be. 271. § (2) bekezdése, és - arra visszautalva - a Be. 275. § (1) bekezdése.
- [18] Az elsőfokú eljárás idején hatályos Be. 271. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerint a megyei bíróság (2012. január 1. napjától: a törvényszék) elrendelheti, hogy az ügyet két hivatásos bíróból és három ülnökből álló tanács tárgyalja, ha
- ezt a vádlottak nagy száma vagy az ügy különösen nagy terjedelme indokolja, avagy
 - a bűncselekményre a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi.
- [19] Következésképp a törvény egyrészt - az indítvány utalásával szemben - az emberölés büntetése vonatkozóan nem tartalmaz külön szabályozást; másrészt azonban sem a Be. 14. § (4) bekezdése, sem (azzal összhangban) a Be. 271. § (2) bekezdése nem hagy kétséget afelől, hogy még a törvényben meghatározott esetekben, így a cselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel való fenyegetettsége esetén is csak lehetőséget biztosít öttagú tanács alakítására, nem pedig kötelezően írja elő azt. Ezért, ha a bűncselekményre a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi, az ügy öttagú tanács elé utalása nem kötelező, hanem csupán a bíróság megítélésétől függő lehetőség (EBH 2007.1592.); a bíróság erre vonatkozó döntése ellen a Be. 276. § (1) bekezdés f) pontja szerint még fellebbezésnek sincs helye. Mindezekből következik, hogy jelen ügyben az elsőfokú bíróság - egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló - törvényesen megalakított tanácsban járt el.
- [20] E vonatkozásban közömbös a terhelt azon észrevétele, miszerint a Be. 271. §-a csak a tárgyalás előkészítésének szakaszára vonatkozik. A tárgyaláson eljáró tanács összetételéről nyilvánvalóan csak a tárgyalást megelőzően lehet határozni; ezt teszi lehetővé a Be. 271. § (2) bekezdése, valamint a tárgyalás előkészítésének befejezése vagy a tárgyalás kitűzése után (de értelemszerűen a tárgyalás megkezdése előtt) a Be. 275. § (1) bekezdése; ám utóbbi is csupán lehetőségként, az előbbi törvényhelyre való visszautalással. Olyan szabály, ami a tárgyalás előtt csupán lehetővé tenné az öttagú tanács elé utalást, de a tárgyaláson már kötelezővé tenné a két hivatásos bíró és három ülnök eljárását, nincs, és fogalmilag nem is lehetséges.
- [21] A Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja pedig csupán azt rögzíti, hogy első fokon a megyei bíróság (2012. január 1-től: a törvényszék) jár el, ha a bűncselekményre a törvény tizenöt évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi. E szabály megsértése már nem a Be. 373. § (1) bekezdés II. pont a) alpontjának első fordulatában, hanem az említett törvényhely c) alpontjának első fordulatában meghatározott eljárási szabálysértést merítené ki [bár ekként a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára tekintettel ugyancsak felülvizsgálat alapja lenne]. Jelen ügyben

- azonban kétségtől első fokon a Pest Megyei Bíróság járt el, e szabálysértés sem valósult meg.
- [22] Ekként a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és miután egyéb, a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból vizsgálendő eljárási szabálysértést nem észlelt, a megtámadott határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

V.

- [23] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [24] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2017. május 11.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Somogyi Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző